

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA – 4101-016-03/2014

P/14/076

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa

T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62

lwa@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/076 – Realizacja Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS w latach 2012-2013
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Jerzy Tchórzewski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 91754 z dnia 12 września 2014 roku (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie Społeczny Komitet ds. AIDS ¹ , 00-020 Warszawa, ul. Chmielna 4, prowadzące Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Małkuszewski, Przewodniczący Stowarzyszenia Społeczny Komitet ds. AIDS ² od 16 marca 2011 roku. (dowód: akta kontroli str.3-21)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie ³ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Realizując zlecone przez Krajowe Centrum ds. AIDS zadanie, polegające na prowadzeniu Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego dla osób pragnących poddać się badaniu krwi w kierunku zakażenia wirusem HIV, Stowarzyszenie, w objętym kontrolą okresie ⁴ , zapewniło zgłaszającym się do wykonania testu fachowe poradnictwo okołotestowe oraz zagwarantowało bezpłatność i anonimowość badań. Otrzymałą z Krajowego Centrum ds. AIDS dotację Stowarzyszenie wykorzystało w całości, zgodnie z umową, na prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania w zakresie zapobiegania zakażeniom HIV

Opis stanu faktycznego	W latach objętych kontrolą Stowarzyszenie prowadziło Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny (zwany dalej PKD). Stowarzyszenie zawarło w dniu 2 stycznia 2012 r. umowę nr 19/282/12 14 ⁵ z Krajowym Centrum ds. AIDS ⁶ (zwane dalej Krajowym Centrum) o wsparcie realizacji tego zadania w latach 2012-2014 ⁷ . W ramach umowy Stowarzyszenie zobowiązane było do wykonywania badań (testów) w kierunku HIV anonimowo i bezpłatnie oraz prowadzenia poradnictwa przed i po teście. W umowie ustalono m.in. globalną kwotę dotacji na 501,6 tys. zł. Kwota ta miała być przekazana w latach 2012-2014 w ściśle określonych transzach na rachunek Stowarzyszenia wymieniony w umowie. (dowód: akta kontroli str.47-73)
------------------------	--

¹ Dalej: Stowarzyszenie

² Dalej: Przewodniczący, wybrany uchwałami Walnego Zjazdu Członków Społecznego Komitetu ds. AIDS: nr 1 z dnia 16 marca 2011 roku, nr 1 z dnia 23 maja 2011 roku, nr 2/2013 z dnia 17 czerwca 2013 roku.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Lata 2012-2013. W niektórych przypadkach stan aktualny dla czasu przeprowadzania czynności kontrolnych.

⁵ Dalej także: umowa wsparcia lub umowa finansowania.

⁶ Działającym w imieniu Ministra Zdrowia.

⁷ Dokładna nazwa zadania to: Punkt konsultacyjno-diagnostyczny wykonujący badania w kierunku HIV anonimowo i bezpłatnie połączone z poradnictwem przed i po teście, dalej także zadanie publiczne.

Stowarzyszenie zobowiązało się przekazać na ww. zadanie środki finansowe uzyskane z innych źródeł w wysokości łącznej 480 694,00 zł.
Całkowity koszt ww. zadania publicznego ma wynieść łącznie 944 329,00 zł i składać się także z wkładu osobowego, w tym świadczeń wolontariuszy i pracy społecznej członków Stowarzyszenia.

(dowód: akta kontroli str.49)

Stowarzyszenie spełniało wymagania formalne dla prowadzenia Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego, określone przez Krajowe Centrum w Standardach wymaganych dla punktów konsultacyjno-diagnostycznych⁸, tj. dysponowało m.in.:

- odpowiednio wyszkoloną kadrą (dziewięciu doradców posiadających certyfikaty wydane przez Krajowe Centrum oraz pielęgniarki⁹),
- bazą lokalową w postaci wymaganej liczby odpowiednio wyposażonych pomieszczeń¹⁰ udostępnionych, na podstawie umowy, przez Kosmetyczno-Lekarską Spółdzielnię Pracy IZIS (dalej także Spółdzielnia Pracy IZIS).

Laboratorium Spółdzielni Pracy IZIS, w którym wykonywano testy, posiadało certyfikat ISO 9001/2009. W zawartej w dniu 2 stycznia 2012 r. ze Spółdzielnią Pracy IZIS umowie na lata 2012-2014 Stowarzyszenie zobowiązało się m.in. do dostarczania (za pośrednictwem Krajowego Centrum) odpowiednich odczynników (testów).

(dowód: akta kontroli str.26-28, 69-71, 247-253)

Na podstawie kontroli 50 wybranych losowo zgłoszeń, spośród 408 zgłoszeń jakie miały miejsce w wytypowanym do badań miesiącu marcu 2014 roku (12,3%), stwierdzono, że wszystkim zgłaszającym się pacjentom zapewniono bezpłatne i anonimowe badania na obecność HIV. Z każdym z nich przeprowadzono też konsultacje (przed i po wykonaniu testu). W zbadanych przypadkach przygotowane zostały koperty do wysłania do Krajowego Centrum z ankietami wypełnionymi przez pacjenta i przez doradcę.

Żadne zlecenie na wykonanie badań nie zawierało danych osobowych, było zakodowane poprzez nadanie indywidualnego numeru identyfikacyjnego oraz hasła znanego wyłącznie pacjentom i pracownikom PKD. W każdym przypadku podano m.in.: datę zlecenia badania, rok urodzenia pacjenta, płeć oraz potencjalną drogę zakażenia.

(dowód: akta kontroli str. 249-251, 254-255, 274-275)

Z miesięcznych zestawień zbiorczych (załącznik nr 4 do umowy wsparcia) wynika, że w latach 2012-2013 wykonano łącznie 10 062 testy:

- w 2012 roku 4 888 testów, z czego w 69 przypadkach potwierdzono wynik dodatni,
- w 2013 roku 5 174 testy, z czego w 60 przypadkach potwierdzono wynik dodatni.

Ze sprawozdań końcowych Stowarzyszenia za lata 2012 i 2013 wynika natomiast, że wykonano łącznie 10 036 testów (tj. o 26 testów mniej)¹¹.

(dowód: akta kontroli str. 153-155, 171-173, 351, 365-366)

W latach 2012-2013 Stowarzyszenie udzieliło łącznie 20,4 tys. porad okołotestowych pacjentom PKD, z tego w roku: 2012 – 10,0 tys., 2013 – 10,4 tys. W 60 przypadkach w 2012 roku i 64 przypadkach w 2013 roku udzielenie porady nie było połączone ze skierowaniem na badania testowe. Łącznie w obu badanych latach w PKD przyjęto 9 933 osoby, z tego w 2012 roku 4 819, a w 2013 roku 5 114 osób. Przy wręczaniu ujemnych wyników testu przesiewowego doradca przypominał klientom o potrzebie unikania zachowań ryzykownych, a w przypadku potwierdzenia dodatniego wyniku testu doradca informował pacjenta o najbliższych placówkach medycznych prowadzących leczenie.

(dowód: akta kontroli str. 351)

⁸ Stanowiących załącznik do umowy wsparcia, dalej także Standardy.

⁹ Pielęgniarki zatrudnione w laboratorium przychodni IZIS.

¹⁰ Pomieszczenia wykorzystywane do prowadzenia PKD oznaczone zostały zgodnie ze wzorem tablicą przy wejściu do budynku oraz do korytarza, składało się z dwu pokoiów dla konsultantów, pokoju pobrań oraz sanitariatu.

¹¹ W roku 2012 wykazano w sprawozdaniu zużycie testów mniejsze o 69 sztuk, a w roku 2013 wykazano w sprawozdaniu zużycie testów większe o 43 sztuki.

Przekazane przez Krajowe Centrum środki dotacji w latach 2012-2013 wyniosły odpowiednio w roku: 2012 – 165,1 tys. zł, a w 2013 – 187,4 tys. zł i zostały wykorzystane przez Stowarzyszenie w całości. Łączne wydatki poniesione przez Stowarzyszenie na funkcjonowanie PKD, w badanym okresie wyniosły 594,9 tys. zł, odpowiednio w roku: 2012 – 287,5 tys. zł i 2013 – 307,4 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 156-157, 174-176, 362-364)

Zapotrzebowanie na testy do badań określone było raz w roku przez koordynatora zadania w Stowarzyszeniu. Liczbę niezbędnych testów na dany rok określano na podstawie zużycia w roku ubiegłym z uwzględnieniem szacunkowych danych dotyczących wzrostu liczby osób zainteresowanych przeprowadzeniem testu. Na tej podstawie Krajowe Centrum tworzyło rozdzielnik przekazywania testów, które były dostarczane bezpośrednio do Spółdzielni Pracy IZIS. Analiza danych (liczby dostarczonych i wykorzystanych przez Spółdzielnię Pracy IZIS testów) nie wykazała niezgodności, w tym nie stwierdzono przypadków zwrotu testów niewykorzystanych, bądź przeterminowanych.

Stowarzyszenie w ramach PKD, jak wyjaśnił Przewodniczący, nie zgłaszało do Państwowego Inspektora Sanitarnego podejrzenia lub rozpoznania zakażenia HIV, gdyż nie było do tego typu działań zobowiązane¹².

W ramach działalności statutowej Stowarzyszenie zapewniało dostęp do informacji, edukacji i szkoleń na rzecz propagowania anonimowanego i bezpłatnego testowania w kierunku HIV poprzez m.in. prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych w prasie, radiu, Internecie i telewizji oraz kampanii społecznych takich jak np. Warszawskie Dni Testowania na HIV oraz Europejskie Dni Testowania na HIV.

(dowód: akta kontroli str. 24-28, 134, 287-292,)

Ustalone nieprawidłowości	W działalności kontrolowanej jednostki w badanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.
------------------------------	---

Uwagi dotyczące badanej działalności	W wyniku błędów rachunkowych w sprawozdaniach rocznych za lata 2012-2013 wykazano niezgodne ze stanem faktycznym zużycie testów.
---	--

Wyznaczona w Stowarzyszeniu koordynator tego zadania publicznie wyjaśniła, m.in., że miesięczne zestawienia zbiorcze są zgodne z dokumentacją źródłową. Błędy rachunkowe zostały popełnione w sprawozdaniach końcowych za rok 2012 i 2013.

Ocena częściowa	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.
-----------------	---

2. Działania w zakresie monitoringu

Opis stanu faktycznego	Dokumentacja i sprawozdawczość w PKD prowadzona była w sposób jednolity, według wzorów ustalonych przez Krajowe Centrum. Za okres objęty kontrolą Stowarzyszenie złożyło sprawozdania końcowe za lata 2012-2013 oraz sprawozdania częściowe: w 2012 roku – 2 i w 2013 roku – 3.
---------------------------	---

(dowód: akta kontroli str. 152-242, 308-318, 354, 362-364)

Uwagi dotyczące badanej działalności	Sprawozdanie roczne za 2013 rok zostało złożone 1 dzień po terminie, a sprawozdanie częściowe z wykonania zadania, w ramach środków przekazanych w II transzy w 2013 roku, 18 dni po terminie (4.10.2013 r. ¹³ zamiast 16.09.2013 r.). Terminy przekazania sprawozdań zostały określone w umowie wsparcia.
---	---

¹² Zgodnie z art. 27 ust. 1 i 2 oraz 29 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2013 r., poz. 947, ze zm.) do zgłoszeń byli zobowiązani: lekarz, felczer lub kierownik szpitala podejrzewający lub rozpoznający zakażenie HIV oraz kierownik Laboratorium wykonującego badania w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych. Testy przesiewowe były wykonywane w Laboratorium Przzychodni IZIS.

¹³ Stowarzyszenie o braku złożenia sprawozdania w ustalonym terminie (16.09.2013 roku) poinformowało Krajowe Centrum 2 dni po upływie terminu złożenia sprawozdania, tj. w dniu 18.09.2013 roku.

Powodem opóźnienia w przekazaniu sprawozdania częściowego w 2013 r., wg wyjaśnień Przewodniczącego Stowarzyszenia, było zbyt niskie wykorzystanie środków z II transzy, co spowodowane było koniecznością równoczesnego wykorzystania środków innego współgrantodawcy¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 287, 315-318)

Ustalone nieprawidłowości	W działalności Stowarzyszenia w kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.
Ocena częściowa	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne	Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹⁵ wnosi o sprostowanie sprawozdań rocznych za lata 2012-2013 w zakresie liczby faktycznie wykonanych badań przesiewowych (wykorzystanych testów).
---------------------	--

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń	Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli. Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.
Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków	Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego. Warszawa, dnia października 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler
Jerzy Tchórzewski
Specjalista k.p.

.....
podpis

.....
podpis

¹⁴ Sprawozdania częściowe z wykorzystania środków należało składać w terminach określonych w umowie, po wykorzystaniu, procentowo określonej wysokości środków).

¹⁵ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.